

Συνέπειες της Απελευθέρωσης του τομέα των τηλεπικοινωνιών.

του Γρηγόρη Λιονή

M.M. Υπ. Δρ. ΕΜΠ

Μέλος Δ.Σ. του Συλλόγου Μεταπτυχιακών Φοιτητών ΕΜΠ

Η εισήγηση αυτή, δεν φιλοδοξεί να καλύψει με επιστημονική επάρκεια το θέμα της απελευθέρωσης του τομέα των τηλεπικοινωνιών, φιλοδοξεί όμως να συμβάλει στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής γύρω από το καυτό αυτό θέμα, παρουσιάζοντας ορισμένες κοινωνικές συνέπειες που θα έχει η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών στη χώρα μας.

Το βασικό ζήτημα που οφείλει να απαντήσει κανείς όταν συζητά γύρω από τις τηλεπικοινωνίες, είναι αν η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών είναι πραγματικά μονόδρομος, όπως προσπαθεί να μας πείσει η κυβερνητική και ευρωπαϊκή προπαγάνδα.

Υπάρχουν δύο εντελώς διαφορετικές θέσεις με τις οποίες μπορεί κανείς να προσεγγίσει το θέμα «επικοινωνία». Η μία θέση βλέπει την επικοινωνία σαν κοινωνικό αγαθό, που οφείλει να ικανοποιεί συνδυασμένα τις λαϊκές ανάγκες και απαιτήσεις προσφέροντας

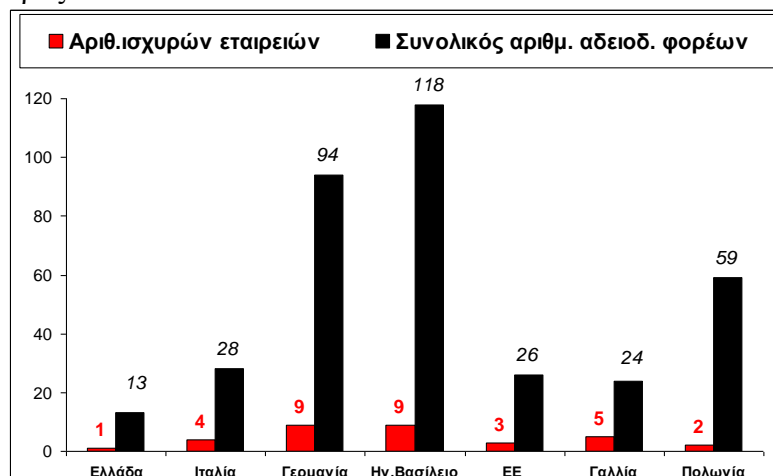
- Σύγχρονη και καθολική υπηρεσία (Ποιο είναι άραγε το νόημα της έννοιας καθολικής υπηρεσίας στον καιρό των ευρυζωνικών συνδέσεων και της κινητής τηλεφωνίας?.)
- Προστασία προσωπικών δεδομένων (Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει εδώ σε μια σειρά από νομοθετικές ρυθμίσεις που προωθούνται και με τις οποίες το 'καθολικό φακέλωμα' γίνεται πραγματικότητα.
- Δημόσια ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος
- Στήριξη των εργασιακών δικαιωμάτων, αλλά και των πνευματικών δικαιωμάτων των ερευνητών.
- Στήριξη της εγχώριας βιομηχανίας τηλεπικοινωνιών που σήμερα κατευθύνεται σε σημαντικό βαθμό από ξένα κέντρα
- Προστασία των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας.

Από την άλλη μεριά, υπάρχουν αυτοί που βλέπουν στην «επικοινωνία» ένα εμπόρευμα, ένα νέο πεδίο στο οποίο μπορούν να τοποθετήσουν τα συσσωρευμένα κεφάλαια τους, αποκομίζοντας μεγάλα κέρδη.

Η δεύτερη θέση, προωθεί την απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, προτάσσοντας μια σειρά από δογματικές θέσεις, προσπαθώντας να πείσει την κοινή γνώμη ότι η απελευθέρωση θα ωφελήσει συνολικά το κοινωνικό σύνολο, και ότι τα κακώς κείμενα του σήμερα, οφείλονται στη 'κλειστή', μη απελευθερωμένη αγορά τηλεπικοινωνιών,

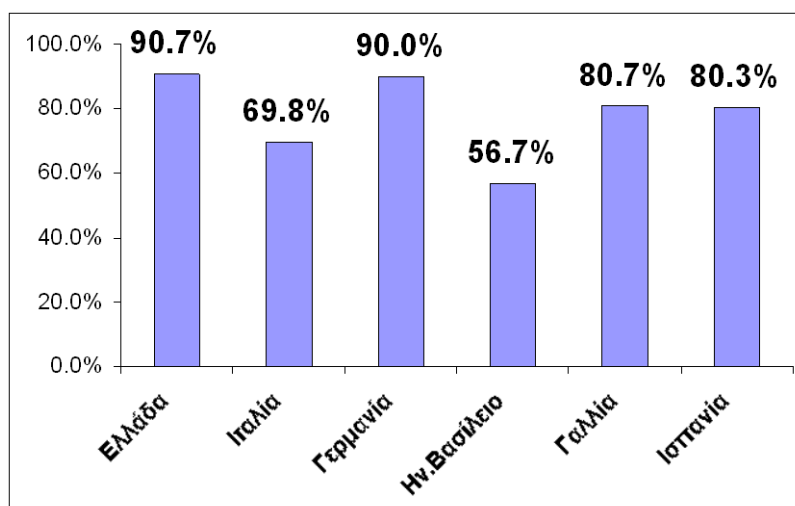
Ένα κεντρικό δόγμα αυτών που ευαγγελίζονται την απελευθέρωση των επικοινωνιών είναι το δόγμα του ανταγωνισμού, που σε γενικές γραμμές λέει ότι η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών θα ανοίξει την αγορά σε πολλές εταιρίες και ότι ο μεταξύ τους ανταγωνισμός θα συμπίεσει τις τιμές και θα βελτιώσει τις παρεχόμενες προσφορές

προς

τους καταναλωτές. Η αλήθεια όμως είναι ριζικά διαφορετική, όπως φαίνεται και από την εικόνα 1, στην οποία απεικονίζεται, για διάφορες χώρες της ΕΕ, αντιπροσωπευτικά παραδείγματα χώρων με απελευθερωμένο τομέα επικοινωνιών, αφ' ενός ο συνολικός αριθμός αδειοδοτημένων φορέων, και αφ' ετέρου ο αριθμός των ισχυρών εταιριών στο χώρο των επικοινωνιών, των εταιριών δηλαδή που ελέγχουν μεγάλο κομμάτι τις αγορές επικοινωνιών της χώρας τους. Από το στοιχείο, προκύπτει ότι μια χούφτα εταιρίες σε κάθε χώρα, ουσιαστικά ελέγχουν την αγορά, που δίνει τη δυνατότητα στις εταιρίες αυτές (ακριβώς επειδή είναι λίγες) να συνασπίζονται σε καρτέλ εταιριών και να επιβάλουν μονοπωλιακές τιμές στις επικοινωνίες, κανονίζοντας τις τιμές κατά το δοκούν.

Μερίδιο Αγοράς Κατεστημένου Φορέα ανά χώρα Έσοδα Πωλήσεων (Αστικές συνδιαλέξεις και Internet)

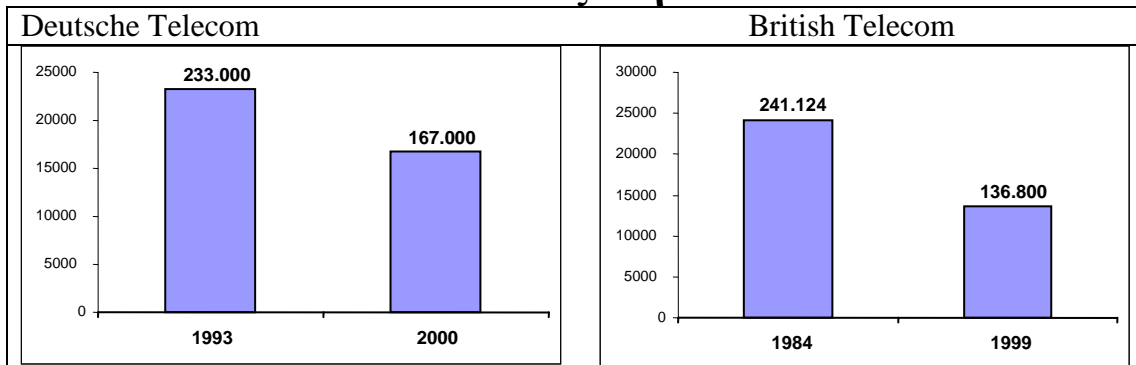
Ένα άλλο φαινόμενο που παρουσιάζεται στην απελευθερωμένη αγορά επικοινωνιών της ΕΕ, και που δεν είναι μοναδικά Ελληνικό, είναι η ύπαρξη ενός κατεστημένου φορέα επικοινωνιών, που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο κομμάτι της αγοράς επικοινωνιών της χώρας του. Ο φορέας αυτός είναι στη πλειοψηφία των περιπτώσεων ο πρώην κρατικός φορέας επικοινωνιών στον οποίο, σε πολλές περιπτώσεις, το κράτος έχει ακόμα σημαντική συμμετοχή.

Συχνά, το βασικό δίκτυο επικοινωνίας ανήκει στο κατεστημένο φορέα, κάτι που σε συνδυασμό με την θέληση του κράτους να προσελκύσει νέες επενδύσεις στις τηλεπικοινωνίες, οδηγεί στο **πανευρωπαϊκό φαινόμενο** της εμφάνισης αέναων προβλημάτων και άλυτων διενέξεων ανάμεσα στο κατεστημένο φορέα και στις νέες επιχειρήσεις που θέλουν να εισέλθουν στην αγορά επικοινωνιών

Ένας άλλο δόγμα, της απελευθέρωσης των επικοινωνιών αφορά στις διεθνείς συνέπειες της απελευθέρωσης και συγκεκριμένα στις προοπτικές που ανοίγονται για τη χώρα και τις επιχειρήσεις τις, όταν μπορούν πλέον να δράσουν επιχειρηματικά σε μια πολύ μεγαλύτερη αγορά. Η αλήθεια είναι όμως ότι στην απελευθερωμένη τηλεπικοινωνιακή ΕΕ, υπάρχουν εταιρίες γίγαντες, όπως για παράδειγμα η France Telecom, που δραστηριοποιείται σε πάνω από 24 χώρες, με δεκάδες θυγατρικές εταιρίες, και ήδη είναι τρίτος ισχυρότερος όμιλος στο Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι σαφές, ότι στο παιχνίδι του ανταγωνισμού κερδίζει ο μεγαλύτερος για μια σειρά από λόγους (οικονομία μεγέθους, μονοπωλιακός έλεγχος αγορών, προνομιακή σχέση με κυβερνητικούς και τραπεζικούς κύκλους κ.α.), άλλωστε αυτή είναι και η φυσική τάση συνολικά του καπιταλιστικού συστήματος. Έτσι διαφαίνεται τελικά, η συγκέντρωση όλης σχεδόν της 'απελευθερωμένης' αγοράς τηλεπικοινωνιών της Ευρώπης, σε μια χούφτα από Πολυεθνικούς γίγαντες (π.χ. France Telecom, Deutsche Telecom, British Telecom κτλ), με ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για τους λαούς της Ε.Ε, αφού οι εταιρίες αυτές θα έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν τιμές κατά βούληση (είναι πολύ εύκολο για 5-10 μεγάλες εταιρίες να 'συνενοηθούν'), οι δε έννοιες προσωπικά δεδομένα, κυριαρχικά δικαιώματα κ.α. χάνουν το νόημα τους...

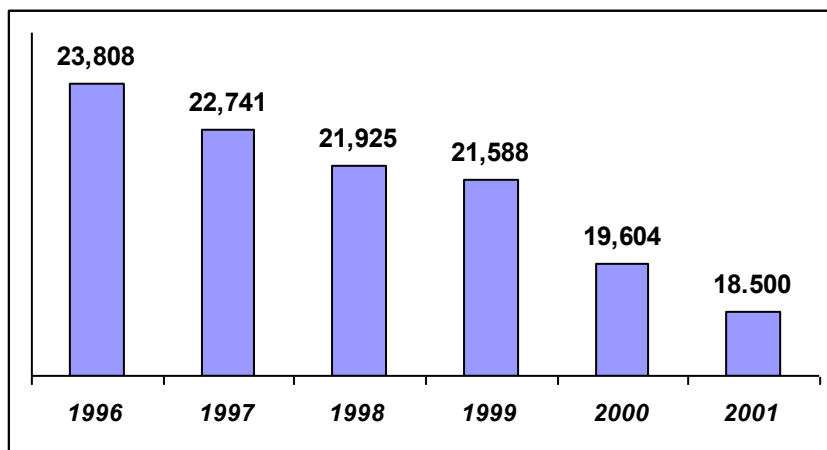
Από την άλλη μεριά, οι εξελίξεις στις τηλεπικοινωνίες, αλλάζουν δραματικά το χάρτη στις εργασιακές σχέσεις του κλάδου. Έτσι, η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, συνδυάζεται άρρηκτα με μια μεγάλη αύξηση της 'αποδοτικότητας' της εργασίας, του βαθμού εκμετάλλευσης επιστημονικότερα, στο τομέα αυτό. Το παρατηθέμενο γράφημα απεικονίζει την ελάττωση των θέσεων εργασίας σε δύο μεγάλες

Απολύσεις στην ΕΕ

Εταιρίες τηλεπικοινωνιών της ΕΕ, σαν χαρακτηριστικά παραδείγματα της γενικής τάσης που υπάρχει στο τομέα αυτό. Το φαινόμενο αυτό απαντάται και στην Ελληνική πραγματικότητα, όπου ο ΟΤΕ μέσα σε μια 5-ετία σχεδόν υποδιπλασίασε το εργατικό του δυναμικό

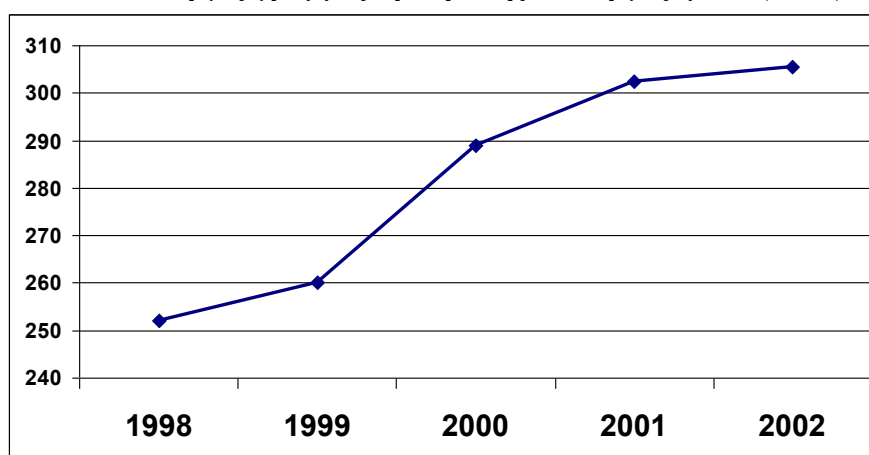
Αριθμός Εργαζόμενων ΟΤΕ

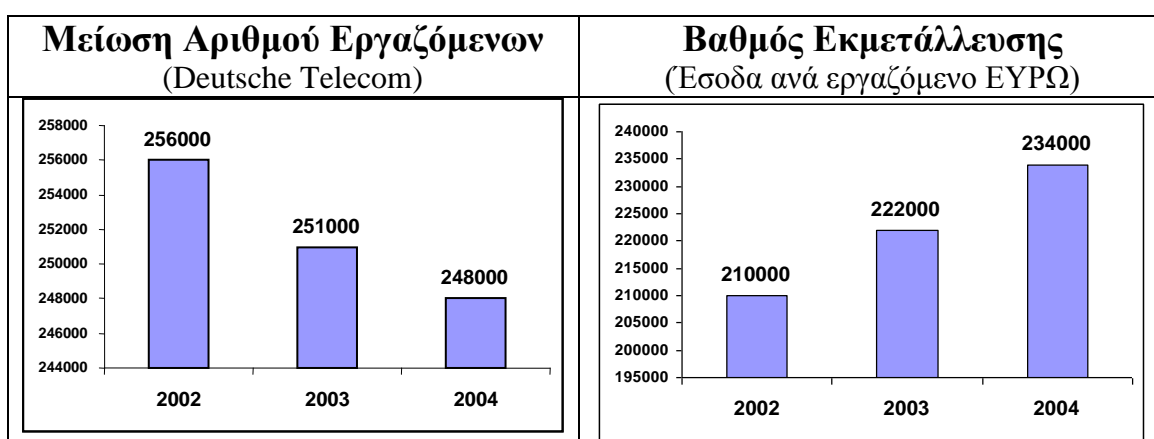
με ταυτόχρονη σημαντική άξηση του βαθμού εκμετάλλευσης .

Είναι σίγουρο ότι το φαινόμενο αυτό θα ενταθεί στο άμεσο μέλλον, με ακόμα μεγαλύτερες μειώσεις προσωπικού. Ήδη ανακοινώθηκε από τον ΟΤΕ η 'εθελούσια' έξοδος (ένας political correct τρόπος αναφοράς σε απολύσεις) 5000 επιπλέον εργαζόμενων, γεγονός που θα εκτοξεύσει το βαθμό εκμεταλλεύσεις των εργαζόμενων στον ΟΤΕ, σε δυσθεώρατα ύψη, αυξάνοντας τα ήδη τεράστια κέρδη του.

Ενεργές γραμμές πρόσβασης ανά εργαζόμενο (ΟΤΕ)

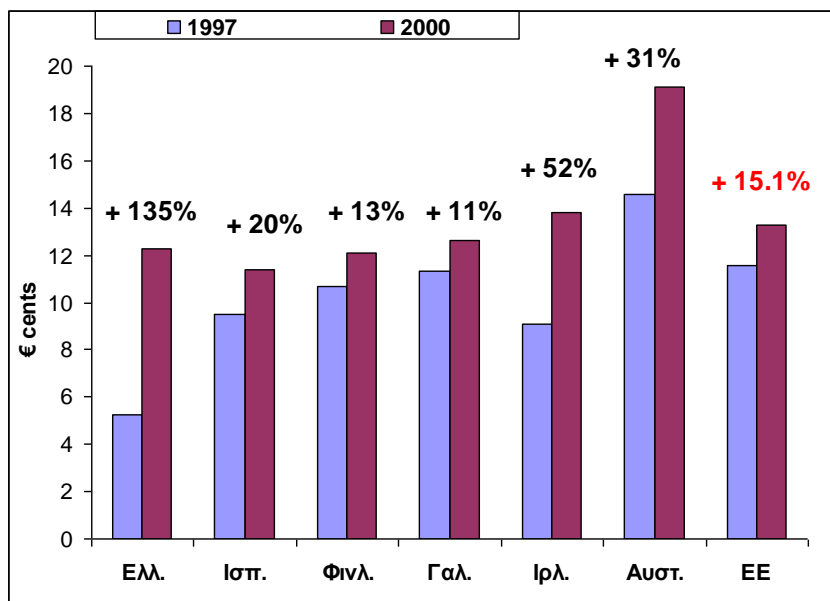
Η ελάττωση του προσωπικού των εταιριών τηλεπικοινωνίας, αντικατοπτρίζει αφ' ενός τη αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στον κλάδο αλλά κυρίως την εντατικοποίηση της εργασίας στο κλάδο. Χαρακτηριστικό πλέον παράδειγμα είναι ο ΟΤΕ, όπου για τους νέου υπαλλήλους προβλέπεται πραγματικός εργασιακός μεσαίωνας (απειλή της απόλυσης, ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας κτλ)

Βεβαίως το φαινόμενο αυτό δεν περιορίζεται στη Ελληνική πραγματικότητα, αλλά διαγράφεται σε όλη τη ΕΕ. Έτερο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Deutsche Telecom όπου ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκε κατά 5% περίπου μέσα σε 2 χρόνια, με ταυτόχρονη αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης κατά 11% στο ίδιο χρονικό διάστημα.

Το άλλο μεγάλο δόγμα της 'απελευθέρωσης' είναι το ότι τα οφέλη της απελευθέρωσης θα τα καρπωθεί και ο τελικός καταναλωτής, σαν μείωση κόστους τηλεπικοινωνιών. Στην πραγματικότητα όμως, ο ΟΤΕ, κατά την πρώτη φάση της απελευθέρωσης, αύξησε σημαντικά το κόστος των αστικών κλήσεων, με ταυτόχρονη ελάττωση (όχι όμως τόσο σημαντική) των υπεραστικών και διεθνών. Λαμβάνοντας όμως υπ' όψιν το διαφορετικό 'καλάθι' κλήσεων του λαϊκού καταναλωτή (που πραγματοποιεί κυρίως αστικά τηλεφωνήματα) και της μεγάλης επιχείρησης (που ωφελείται πολύ περισσότερο από την ελάττωση στα διεθνή και υπεραστικά), προκύπτει το συμπέρασμα, ότι το τελικό κόστος τηλεπικοινωνιών για το λαϊκό καταναλωτή έχει αυξηθεί υπέρογκα .

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΛΑΪΚΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
Τιμή αστικής συνδιάλεξης (3 λεπτά)

Το φαινόμενο αυτό, δηλαδή της σημαντικής αύξησης του πραγματικού κόστους τηλεπικοινωνιών κατά την πρώτη φάση της απελευθέρωσης είναι πανευρωπαϊκό φαινόμενο, όπως φαίνεται και από το παραπάνω πίνακα. Ένας από τους λόγους εμφάνισης αυτής της αύξησης, είναι και η προπαγάνδα υπέρ της απελευθέρωσης, αφού η αύξηση αυτή που πραγματοποιείται όταν η απελευθέρωση βρίσκεται στη αρχική της φάση, ακολουθείται από μια μικρή μείωση των τιμών, που αποδίδεται στα ευεργετικά του ανταγωνισμού, δικαιώνοντας έτσι τη στρατηγική της Απελευθέρωσης στα μάτια της κοινής γνώμης.

Έτσι, από τα παρατιθέμενα στοιχεία, φαίνεται, ότι η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για το μονοπωλιακό κεφάλαιο που αναζητά ένα νέο επενδυτικό πεδίο για την αναπαραγωγή του. Αντίθετα, η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, θα βλάψει και τους εργαζόμενους στο κλάδο, των οποίων τα εργασιακά δικαιώματα αποδομούνται συστηματικά και τον λαϊκό καταναλωτή, αφού το κόστος επικοινωνίας έχει ήδη πάρει την ανιούσα, η δε προοπτική μείωσης του, στη μελλοντική 'απελευθερωμένη' μεν μονοπωλημένη δε αγορά τηλεπικοινωνιών της ΕΕ, είναι τουλάχιστον δυσοίωνη.

Η μόνη ρεαλιστική διέξοδος, που μπορεί να ωφελήσει συνολικά τον Ελληνικό Λαό ικανοποιώντας την σύγχρονη ανάγκη του για επικοινωνία είναι η συγκρότηση **Ενιαίου Κρατικού Φορέα Επικοινωνιών** που θα συγκεντρώνει τα μέσα επικοινωνιών. Μονό έτσι, με το πέρασμα δηλαδή των μέσων επικοινωνίας και των βασικών μέσων παραγωγής στην κρατική κοινωνική ιδιοκτησία, και με την ανάπτυξη τους κάτω από κεντρικό σχεδιασμό, μπορούν να επιτευχθούν ταυτόχρονα, αντιφατικοί στο καπιταλιστικό σύστημα στόχοι, όπως

- Φθηνή, εύκολη και ταχεία πρόσβαση στις τηλεπικοινωνίες για όλους
- Μείωση του εργάσιμου χρόνου

- Δημόσια και εργασιακή υγεία και ασφάλεια
- Προτεραιότητα σε χρήσιμες εφαρμογές
- Προστασία της έρευνας και των πνευματικών δικαιωμάτων των ερευνητών
- Δημοκρατικά δικαιώματα εργαζομένων
- Κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας

Ο δρόμος αυτός δεν είναι εύκολος , όμως επειδή στηρίζεται στις πραγματικές ανάγκες του λαού και της χώρας και δεν στοχεύει στην ικανοποίηση του κεφαλαίου, είναι η μόνη πραγματικά ρεαλιστική διέξοδος.